

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr UFV 2019/1792

Vägledning för arbetet med studentinflytande vid Uppsala universitet

---

Studentavdelningen 2022-05-17

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Varför studentinflytande?	3
1.2. Formellt och informellt studentinflytande	3
2. Beslut	4
2.1. Beslut som fattas av en grupp av personer	4
2.2. Beslut som fattas av en enda person	4
2.3. Beslut som fattas utanför terminstid	5
2.4. När studentrepresentanter inte ska vara med	5
3. Tillsättning av studentrepresentant	5
3.1. Att skapa intresse för uppdrag inom studentinflytande	5
3.2. Tillvägagångssätt vid tillsättning	6
3.3. Om ingen representant kunnat utses	7
4. Introduktion av studentrepresentant	7
5. Under uppdragets gång	8
5.1. Internationella studenter	8
5.2. Tillgång till lokaler	9
6. När uppdraget tar slut	9
7. Om något inte fungerar	9
7.1. Synpunkter och klagomål	10
8. Ytterligare former av studentinflytande	10
8.1. Studentinflytande genom studerandeskyddsombud	10
8.2. Studentinflytande genom kursvärderingar	11
8.3. Studentinflytande genom utbildningsutvärderingar	11
8.4. Studentinflytande genom individuell studieplan	11

1. Inledning

Detta dokument vänder sig till medarbetare vid Uppsala universitet som har en roll när det gäller studentinflytandet vid universitetet. Vägledningen utgör ett komplement till Riktlinjer för studentinflytande vid Uppsala universitet (UFV 2019/2792). Riktlinjerna är det styrande ramverket medan vägledningen är tänkt att stödja arbetet med studentinflytande genom att utveckla och förtydliga riktlinjerna samt ge praktiska råd och tips.

Vägledningsdokumentet är tänkt att ge ett stöd som följer arbetets kronologi och har därför en annan struktur än riktlinjerna. Precis som i riktlinjerna ligger fokus på studentinflytande genom studentrepresentation, men vägledningen tar också ett bredare grepp om området genom att i avsnitt 8 ge information och råd vad gäller studerandeskyddsombud, kursvärderingar, utbildningsutvärderingar och individuella studieplaner för studenter på forskarnivå.

1.1. Varför studentinflytande?

Kollegialitet och studentinflytande är grundläggande principer vid Uppsala universitet och lyfts fram i [Uppsala universitets Mål & strategier](#). Vid universitetet är studenter, lärare och andra medarbetare gemensamt ansvariga för att bidra till kvalitet i verksamheten och universitetets utveckling, om än i olika roller. Det tydliggörs i det [pedagogiska programmet](#) för Uppsala universitet. Även [Uppsala universitets arbetsordning](#) beskriver studenternas roll och ansvar. Studenter är med och påverkar utbildning och studiemiljö genom att framföra synpunkter och konstruktiv kritik, till exempel i form av kursvärderingar, som studentrepresentanter eller studerandeskyddsombud samt genom engagemang i studentkårer.

Ju bättre förutsättningar studenter får att utöva studentinflytande desto bättre resultat kan inflytandet bidra till. Därför är det av största vikt att uppmuntra studentinflytande, utveckla strukturer som underlättar arbetet samt att på olika sätt bidra till att studenterna kan utöva studentinflytande.

1.2. Formellt och informellt studentinflytande

Studentinflytande kan utövas i både informella och formella sammanhang. Informellt studentinflytande sker i det kurs- eller programnära mötet mellan studenter och lärare, till exempel i ett spontant samtal om hur en kurs upplevs ur studenternas perspektiv. Denna vägledning ger stöd för arbetet med formellt studentinflytande där studenterna enligt Högskoleförordningen har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker i frågor som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation.

2. Beslut

Med student avses här den person som är antagen till och bedriver studier på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå. Även en person som har studieuppehåll, till exempel för att arbeta på en studentkår, betraktas som student i detta sammanhang och kan därmed vara studentrepresentant.

2.1. Beslut som fattas av en grupp av personer

Enligt [Högskoleförordningen](#) har studenter rätt att via studentkårer ha representanter i alla beslutande och beredande organ som på något sätt har betydelse för utbildningen och studenternas situation. Därför finns studenter med i till exempel institutionsstyrelser, fakultets- och områdesnämnder och särskilda organ för beslut inom utbildning och forskning. Studentrepresentanter är fullvärdiga ledamöter i organet.

Att ett organ är beredande innebär att frågor som ska beslutas förbereds eller utreds där. Det kan till exempel handla om att det finns ett arbetsutskott som förbereder institutionsstyrelse- eller fakultetsnämndsmöten. Det kan också vara andra, mer tillfälliga, grupper som får i uppdrag att arbeta med en specifik fråga som sedan ska beslutas i ett annat organ.

2.2. Beslut som fattas av en enda person

När beslut fattas eller beredning sker av en enda person, och det är av betydelse för utbildningen eller studenternas situation, behöver särskild vikt läggas vid att studentperspektivet tas tillvara. På institutionsnivå fattas enpersonsbeslut ofta av prefekt eller studierektor, men även andra beslutsfattare kan förekomma. Samråd i första hand med en studentrepresentant som företräder studenter som påverkas av beslutet. Exempelvis kan prefektbeslut beredas med studentrepresentant från institutionsstyrelsen.

När det gäller rektorsbeslut och universitetsdirektörsbeslut finns etablerade rutiner för studentinflytande.

När beslut fattas eller beredning sker av en enda person ska information och samråd ske i god tid innan beslutet fattas eller beredningen slutförs. Samråd med studentrepresentanter kan ske genom e-post, telefonsamtal, rådgivande möten eller beslutsmöten. Den person som fattar beslutet ansvarar för att studentinflytandet säkras. I beslutet eller beredningen bör det framgå om och i så fall hur information lämnats och att samråd har skett.

Det kan vara svårt att avgöra vilka enpersonsbeslut som kräver studentrepresentation och vilka som inte gör det. Ett sätt att tänka är att löpande arbetsledning inte är att betrakta som beslut som ska innefatta studentinflytande. Dock har Universitetskanslersämbetet (UKÄ) haft synpunkter på denna formulering och menar att det ändå kan finnas skäl att ha med studentinflytande i vissa beslut av den här typen.

Ytterst handlar UKÄs synpunkter om ifall ett beslut har betydelse för utbildningen eller studenters situation och att det då krävs studentrepresentation.

2.3. Beslut som fattas utanför terminstid

Om beslut fattas utanför terminstid, till exempel under sommarperioden när många organ har uppehåll, behöver studentinflytandet ändå upprätthållas. Om det inte är tydligt vem eller vilka som kan bidra med studentperspektiv i ärendet är det bra att ta kontakt med berörda studentkårer eller med samverkansorganet Uppsala Universitets Förenade Studentkårer (UUFS) för att tillsammans hitta en lösning.

2.4. När studentrepresentanter inte ska vara med

Det finns beredningar och beslut där det inte är lämpligt att studentrepresentanter deltar. I sådana fall är det viktigt att ansvarig för respektive organ gör en noggrann bedömning och kan argumentera för varför beslutet inte bedöms vara av betydelse för utbildningen eller studenters situation eller varför studentrepresentanter av andra skäl inte ska delta.

3. Tillsättning av studentrepresentant

Det är studentkårerna som ansvarar för att tillsätta studentrepresentanter. De kan göra det på egen hand eller delegera till andra studentföreningar vid Uppsala universitet. Uppsala universitet stöttar studentkårerna i arbetet genom att säkerställa att studenter informeras om möjlighet till studentinflytande och varför studentinflytande är viktigt. Vidare behöver Uppsala universitet på olika sätt underlätta för studentkårerna att förstå vad som krävs i olika uppdrag, till exempel vilka förkunskaper som kan vara lämpliga för ett visst uppdrag. Ansvaret för dessa informationsinsatser åligger personer i ledande befattning, till exempel institutions- och fakultetsledning. För att samordna informationsinsatserna kan en institution till exempel utse en person som har särskilt ansvar för studentinflytande, såväl för att samordna information till nya studenter som för att vara kontaktperson för studentrepresentanter.

3.1. Att skapa intresse för uppdrag inom studentinflytande

Studenter känner inte alltid till vad studentinflytande innebär och hur det kan utövas. Utifrån idén om kollegialitet mellan studenter, lärare och andra medarbetare är det viktigt att synliggöra för studenter hur de kan vara med och påverka.

För gärna en aktiv dialog med relevanta studentkårer om samarbete för att skapa intresse för uppdrag inom studentinflytande. Det är bra att lyfta fram vad den som engagerar sig för studentinflytande är med och bidrar till, varför det kan vara meriterande samt att ersättning vanligtvis ges för uppdrag som studentrepresentant (se [Riktlinjer för arvodering av studenter på grundnivå och på avancerad nivå i styrelser, nämnder och råd](#) samt [Riktlinjer för förlängning av anställnings- och studietid för doktorander med förtroendeuppdrag](#)). Andra argument för engagemang kan vara att det

ger ett nätverk av kontakter inom och utanför lärosätet, att det kan ge färdigheter som kompletterar utbildningen och som kan vara attraktiva för framtida arbetsgivare. [Vissa uppdrag är meriterande vid ansökan om utlandsstudier](#). Berätta att studenten efter genomfört uppdrag kan be om ett intyg över arbetet som kan användas vid jobbansökan eller liknande.

Informera gärna studenter om att de ska ges möjlighet till anpassad studiegång när det är ekonomiskt och praktiskt genomförbart. Studenten tar då kontakt med kursansvarig eller studie- och karriärvägledare vid den aktuella utbildningen för individuell anpassning. Försök hitta lösningar när möten krockar med undervisning, ge möjlighet att ta igen obligatoriska kursmoment på alternativt sätt eller genomföra större anpassningar som förlängd studietid.

För att nå alla universitetets studenter med information om möjlighet till studentinflytande kan olika insatser behövas. Lärare kan berätta om möjligheter till studentinflytande på egen hand eller bjuda in relevanta studentkårer till ett undervisningstillfälle för att tillsammans berätta om olika möjligheter. Ofta finns mer etablerade kanaler för att nå programstudenter, såsom större introduktioner, vilket kan ge anledning att fundera på hur studenter vid fristående kurser kan nås. Internationella studenter kan ha en annan förståelse av studentinflytande och därmed behöva särskilt riktad information för att kunna ta ställning till om och hur de vill engagera sig. Det är också viktigt att täcka in alla relevanta campus, oavsett om studierna sker i Uppsala, i Visby eller på distans.

Prefekten är ansvarig för att studentinflytandet på institutionsnivå kan efterlevas. Studentkårerna sammanställer och tydliggör uppdrag för intresserade studenter inom ramen för kårernas samarbete.

3.2. Tillvägagångssätt vid tillsättning

För att studentkårerna ska kunna utse representanter med goda förutsättningar att bidra behöver uppdraget beskrivas så tydligt som möjligt och med god framförhållning. När en förfrågan går till relevanta studentkårer är det bra om den innehåller:

- En beskrivning av organets roll och sammanhanget.
- Vem som är kontaktperson för organet (eller en funktionsadress).
- Hur många studentrepresentanter som behövs, inklusive eventuella suppleanter och vilka förväntningar som ställs på en suppleant.
- Om det finns önskemål om att representanten har en specifik utbildningsnivå, till exempel kan det vara lämpligt med student på forskarnivå för organ som rör forskarutbildning.
- Hur många möten det handlar om och hur långa mötena vanligtvis är.
- Hur mycket tid studentrepresentanten behöver räkna med att lägga på förberedelser och efterarbete. Finns det förväntningar om deltagande i beredande arbete/grupper mellan mötena?

- När uppdraget börjar och slutar.
- Vilket språk som huvudsakligen talas på mötena, utifrån [Uppsala universitets språkpolicy](#).
- Information om arvode.
- Annan viktig information om uppdraget såsom de förväntningar som ställs på studentrepresentanten, om det ingår resor, om det är möjligt att delta digitalt, eller andra praktiska frågor som är viktiga att känna till.

Försök samordna förfrågningarna om uppdrag om det är många som är aktuella samtidigt. Var också mån om att skicka ut förfrågningarna i god tid. Det blir då lättare för studentkårerna att hantera dem och finna studentrepresentanter, eftersom det ibland kan ta tid att hitta en lämplig person för uppdraget.

När det handlar om organ som regelbundet tillsätter studentrepresentanter är det bra att föra dialog med relevanta studentkårer om hur processen kring tillsättande av representanter kan genomföras på ett smidigt sätt. Organet kan tillsammans med relevanta studentkårer komma överens om en process för förfarandet.

3.3. Om ingen representant kunnat utses

Även om lärosätet och studentkårerna hjälps åt att väcka intresse för uppdragen kan det i vissa fall saknas studentrepresentanter till något uppdrag. Om studentkårerna inte kan tillsätta studentrepresentant till uppdraget ansvarar de för att meddela ordföranden eller motsvarande för organet. Studentkåren kan samtidigt beskriva om den önskar följa arbetet på något annat sätt, till exempel genom att få kallelser och/eller minnesanteckningar skickade till någon särskild adress. Organets ordförande avgör om det är möjligt att tillmötesgå önskemålen.

4. Introduktion av studentrepresentant

Alla som ingår i organet förväntas bidra med sitt perspektiv och utifrån sina förutsättningar. Den som är väl förberedd, har förstått sitt uppdrag och sammanhang har lättare att bidra konstruktivt. Det är därför betydelsefullt med en introduktion för studentrepresentanter.

Ordförande i organet ansvarar för att studentrepresentanterna får en introduktion. Fundera igenom vad som är viktigt för att studentrepresentanten ska kunna delta konstruktivt. Detta kan också diskuteras med studentkårerna som kan bidra med sitt perspektiv. Här ges exempel på några områden som kan vara bra att prata om:

- Historik som kan vara viktig att känna till för att förstå uppdraget.
- Om det finns förordningar och regler som har stor påverkan på de ärenden som behandlas inom organet.

- Hur mandat och roller ser ut. Kanske en beskrivning av hur organet relaterar till andra delar av organisationen?
- Hur mötena brukar gå till. När och hur studentrepresentanten kan anmäla frågor till agendan och komma med inspel. Finns det oskrivna regler som är viktiga för att arbetet ska flyta på? Går det att förutse när under året vissa frågor hanteras? Ett årshjul kan vara åskådliggörande för att förstå det större sammanhanget.
- Specifika ord och begrepp som är bra att känna till. Både sådana som används i sammanträdessammanhang (ajournering, bordläggning, votering) som förkortningar och fackuttryck som används just inom det aktuella området.

Ytterligare sätt att underlätta kan vara att erbjuda en mentor eller kontaktperson som studentrepresentanten kan vända sig till med frågor samt att erbjuda förmöten där de kommande ärendena går igenom.

Säkerställ att studenterna har tillgång till möteslokalerna, så inte avsaknad av passerkort blir ett hinder.

Det kan vara bra att känna till att studentkårerna återkommande genomför introduktionsutbildningar av mer generell karaktär där former för sammanträden inom akademien tas upp. Det finns även en [handbok för studentinflytande](#) publicerad av Uppsala förenade studentkårer.

5. Under uppdragets gång

Den som leder arbetet i ett organ behöver se till att alla kommer till tals och har möjlighet att bidra. Tänk på att ge studenternas röst utrymme, utan att det blir utpekande eller särbehandling. En studentrepresentant har samma rättigheter och skyldigheter som övriga ledamöter om inget annat anges. Prata gärna om vad ni gör och varför under mötets gång samt i den kommunikation som sker mellan möten som studentrepresentanten är en del av.

Om det finns ärenden där studentrepresentanter inte ska delta kan det vara lämpligt att dela upp mötet i två separata delar.

Det kan vara bra att stämna av med studentrepresentanterna efter mötet om det finns några frågetecken eller om något inte kändes bra. Kanske är det något som behöver förklaras eller förändras inför nästa möte?

5.1. Internationella studenter

Internationella studenter behöver uppmärksammas särskilt för att säkerställa deras möjlighet till studentinflytande. En utmaning kan vara att de ofta läser vid universitetet under en kortare tid och därför inte har möjlighet engagera sig i studentkårerna i så hög utsträckning, men utmaningen kan också vara språklig. Uppsala universitets språkpolicy ger viss vägledning för situationer då flera språk behöver hanteras samtidigt.

Myndighetsspråket är svenska, därför är möteshandlingar och möten oftast på svenska. Om så är fallet, och studentrepresentanten inte är svenskspråkig får ni diskutera vad som går att göra för att skapa goda förutsättningar att bidra. Ett sätt att hantera möten där deltagarna talar olika språk är att vissa inlägg eller delar av mötena genomförs på engelska om det underlättar arbetet. Kallelsen kan vara på engelska även om underlag och mötesanteckningar är på svenska. Omfattande underlag kan ha en sammanfattning på engelska.

Ett annat sätt att få in icke-svensktalande studenters perspektiv är att en svenskspråkig representant har referensgruppsmöten på engelska mellan mötena för att samla in synpunkter och perspektiv som annars går förlorade. Om det är relevant kan mötesprotokoll översättas till engelska så fler kan ta del av dem.

5.2. Tillgång till lokaler

Studentrepresentanter kan behöva tillgång till lokaler för egna möten eller utbildningstillfällen kopplat till studentinflytandet. Studentföreningar har rätt att använda undervisningslokaler för sammankomster som föreningar anordnar för sina medlemmar. Vad som gäller för detta framgår av [Riktlinje för tillträde och upplåtelse i Uppsala universitets lokaler](#).

6. När uppdraget tar slut

Studentrepresentantens uppdrag är tidsbegränsat. När det tar slut kan det vara bra att ha någon form av avslutningssamtal, tacka för det studentrepresentanten bidragit med och lyssna in idéer för utveckling. Det kan både handla om organets arbete generellt och hur studentinflytandet kan utvecklas framåt.

Organets ordförande kan vid förfrågan skriva ett intyg till studentrepresentanten om genomfört uppdrag. Studentkårerna utfärdar ett generellt intyg till studentrepresentanterna.

7. Om något inte fungerar

Det kan alltid uppstå situationer där någon del av studentinflytandet inte fungerar trots goda intentioner. Var uppmärksam på signaler om att något inte fungerar väl och ta kontakt med berörda studentrepresentanter eller studentkårer i ett tidigt skede för att undersöka vad som kan göras.

Ett generellt tips kan vara att institutionen, fakulteten eller kansliet utser en kontaktperson för studentinflytande som finns tillgänglig för studentkårerna.

7.1. Synpunkter och klagomål

Vid en institution eller annan organisation där utbildningen är organiserad, t ex fakultet eller centrumbildning, finns det möjlighet för studenter att vända sig till exempelvis lärare, programansvarig, studierektor, studievägledare eller kursadministratör med frågor, synpunkter och klagomål som gäller utbildningen och studenternas situation.

Klagomål hanteras och löses i första hand lokalt där problem uppstått. I de fall då problemen inte kan lösas lokalt finns det funktioner utanför institutionen som kan vara behjälpliga. Vid studentkårerna finns olika funktioner som till exempel student- och doktorandombud, studiebevakare och studerandeskyddsombud.

Det är viktigt att det är tydligt för studenter hur de går tillväga för att framföra klagomål och synpunkter och att den typen av ärenden hanteras skyndsamt när de kommer in.

8. Ytterligare former av studentinflytande

8.1. Studentinflytande genom studerandeskyddsombud

Studenterna bidrar till lärosätets systematiska arbetsmiljöarbete genom studerandeskyddsombud, vilket är ett konkret sätt att påverka studenters situation.

Rektor har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön vid Uppsala universitet. I begreppet arbetsmiljö innefattas även studiemiljö. Chefer/prefekter ansvarar för att planera, organisera och följa upp arbetsmiljö- och lika villkorsarbetet tillsammans med medarbetare, studenter och skyddsombud. Studerandeskyddsombud utses av studenterna via studentkårerna. Det är lärosätet som ansvarar för att informera studenterna om att de har rätt att välja skyddsombud. Det kan vara bra att göra tillsammans med studentkårerna i samband med information om andra uppdrag inom ramen för studentinflytande.

Studerandeskyddsombud företräder samtliga studenter vid utbildningen och bevakar arbetsmiljön inom sitt arbetsmiljöområde. Varje studentkår utser även studerandehuvudskyddsombud. Olika studentkårer har valt att organisera arbetet med skyddsombud på olika sätt.

För de utsedda studerandeskyddsombuden ska lärosätet regelbundet anordna utbildning så de har tillgång till den information de behöver för att utföra sitt uppdrag.

Utbildningen ges i samverkan mellan Byggnadsavdelningen, HR-avdelningen, Studenthälsan och studentkårerna. Den omfattar cirka två timmar, på svenska eller engelska, och är en kortare version av den utbildning som ges till skyddsombud för universitetsanställda.

8.2. Studentinflytande genom kursvärderingar

Kursvärderingar är en viktig möjlighet för studenter att bidra till att utbildningarna vid lärosätet utvecklas och förnyas. Kursvärderingarna fyller huvudsakligen två funktioner:

- Studenterna ges möjlighet att på ett strukturerat sätt reflektera över sitt lärande och sin utbildning.
- Ge underlag för kvalitetsutveckling.

För arbetet med kursvärderingar finns såväl [riktlinjer för kursvärderingar](#) som en [vägledning som ger råd och stöd](#).

8.3. Studentinflytande genom utbildningsutvärderingar

Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar omfattar all utbildning. Ambitionen är att modellen ska stimulera lärare, utbildningsansvariga och studenter att skapa en utbildning av högsta nationella och internationella kvalitet. Utbildningsutvärderingarna ska omfatta en helhetsbedömning av utbildningens kvalitet – dess styrkor, svagheter och utvecklingsområden.

Enligt [riktlinjerna för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar](#) medverkar studenter i planering, genomförande och uppföljning av utbildningsutvärderingarna. Det sker genom studentrepresentation i olika beredande och beslutande organ, men också genom att studenter ges möjlighet att delta i institutionens/programmets självvärderingsarbete i samband med utbildningsutvärderingen. Som ett underlag i självvärderingsarbetet används ofta kursvärderingar. Även vid platsbesöken finns möjlighet för studenter att delta i intervjuerna som hålls av bedömargruppen. Studentkårerna utlyser uppdrag som ledamot i bedömargrupper, där minst en student ska ingå. Studenten kan då antingen vara från motsvarande utbildning vid ett annat lärosäte eller från en helt annan utbildning vid Uppsala universitet.

8.4. Studentinflytande genom individuell studieplan

För studerande på forskarnivå är upprättande och uppföljning av den individuella studieplanen (se Högskoleförordningen, kap 6 § 29) ett konkret sätt att påverka sin studiesituation.